

Handleiding bij Dit kun jij doen voor jouw pensioen!

Wijzer in geldzaken

Beste lezer,

De presentatie *Dit kun jij doen voor jouw pensioen!* wordt u aangeboden door Wijzer in geldzaken. Hiermee kunt u tijdens de Pensioen3daagse pensioen onder de aandacht brengen van uw medewerkers, bijvoorbeeld tijdens een lunchbijeenkomst.

Wijzer in geldzaken, initiatiefnemer van de Pensioen3daagse, stelt dit jaar tijdens de Pensioen3daagse de hoogte van het pensioen en de 'life-events' of levensgebeurtenissen die van invloed kunnen zijn op het pensioen centraal. Wat zijn jouw pensioenwensen en hoe krijg je dat voor elkaar? Hoe laat je jouw nabestaanden achter, mocht je onverhoopt vroegtijdig komen te overlijden? Waar moet je aan denken als je van baan verandert of een tijdje geen werk hebt? Wat moet je regelen op het gebied van pensioen als je gaat trouwen en wat zijn de gevolgen voor je pensioenuitkering als je uit elkaar gaat? In de presentatie wordt kort toegelicht wat pensioen is en waar het uit kan bestaan aan de hand van de Pensioenschijf van vijf en invloed van de belangrijkste 'life events'.

De presentatie neemt ongeveer 45 minuten in beslag. Wij raden u aan om de presentatie aan te vullen met uw eigen bedrijfsspecifieke pensioeninformatie. Houd echter rekening met het niveau van de toehoorder en ga niet te veel de diepte in. In dit document vindt u een toelichting per powerpoint slide, met achtergrondinformatie voor uzelf en voor uw presentatie. Download een draaiboek voor de organisatie van een pensioenlunch gemakkelijk via de Online Toolkit op <http://www.wijzeringeldzaken.nl/pensioen3daagse>

Op de slides wordt de inhoud samengevat. Om het verhaal erbij te vertellen is voorbereiding vooraf van de presentator noodzakelijk. Om u daarbij te helpen is de inhoud en opbouw van de presentatie in dit document per slide beschreven. U kunt uw eigen bedrijfsspecifieke informatie toevoegen. Tijdens de presentatie worden enkele filmpjes getoond met animaties. *U heeft hier geluid voor nodig.*

Wij raden u aan de presentatie zowel inhoudelijk als ook het tonen van de filmpjes met geluid voor te bereiden. Dit document kan u daarbij helpen.

Op de volgende pagina vind u een lijst met onderwerpen die u vooraf kunt uitzoeken.

We bieden voor werknemers ook een interactieve tool aan waarmee ze op basis van hun kenmerken voorgeschoteld krijgen welke pensioenzaken nu relevant zijn voor hen. Dit biedt een goed vervolg op deze presentatie. Wij zouden het op prijs stellen als u deze tool actief wilt aanreiken aan uw werknemers, bijvoorbeeld per mail of via intranet (Wijzeringeldzaken.nl).

Heeft u vragen over de presentatie?

Stuur uw vraag naar info@wijzeringeldzaken.nl

Wij wensen u veel plezier met de presentatie,

Olaf Simonse

Hoofd Programmabureau Wijzer in geldzaken

Tips ter voorbereiding

- **Wat is de ingangsdatum van jullie pensioenuitkering?**

Is die 68 jaar geworden? Wat betekent dit voor eerdere pensioenopbouw?

- **Bevat jullie regeling een compensatie voor diegenen die geen of beperkt recht hebben op de ANW-uitkering?**

Bij sommige regelingen is dit automatisch geregeld, bij andere in het geheel niet, en bij weer anderen is het een keuzemogelijkheid voor de werknemer.

- **Hoe ziet jullie ouderdomspensioenregeling eruit?**

Middelloon of een beschikbare premieregeling? Kun je dit eventueel met een passend voorbeeld toelichten?

- **Nabestaandenpensioen: wat is geregeld voor de partner, wat is geregeld voor de kinderen?**

Hoe en wanneer komt je partner in aanmerking: moet jij hem/haar aanmelden, moet je een tijd samengewoond hebben etc.? Wanneer eindigt het recht op een uitkering? Hoe hoog is het nabestaandenpensioen in vergelijking met het huidige salaris. Wat gebeurt er met het nabestaandenpensioen na ontslag?

- **Arbeidsongeschiktheid: Wat betekent dat voor het pensioen?**

Gaat de pensioenopbouw (voor een deel) door? Ontvangt de medewerker een arbeidsongeschiktheidspensioen?

- **Contactmogelijkheden voor werknemer bij vragen**

- **Hoe zit het met indexatie en korten, wat is er afgelopen jaren gebeurd en wat verwacht u?**

Presentatie (Bijna) met pensioen

LET OP!

Voor het life event *Bijna met pensioen* heeft Wijzer in geldzaken ook nog een separate presentatie. Deze kan gebruikt worden als uw doelgroep voornamelijk bestaat uit toehoorders boven de leeftijd van 55+.

Heb jij het goed voor elkaar?

- Pensioen3daagse
- Pensioen is een belangrijke arbeidsvoorwaarde
- Life events
- Pensioenregeling

wijzeringeldzaken.nl

Welkomswoord en introductie van jezelf en Pensioen3daagse (hierna: P3D)

LET OP! Deze slide kan door jullie zelf worden aangevuld

Uitleg titel 'Heb jij het goed voor elkaar?': heb jij jouw pensioen goed geregeld? En ook: Heb jij het goed geregeld: voor jouw partner en kinderen voor het geval jou iets overkomt en andersom.

Je pensioen, dat is en voelt nog ver weg. Maar als je eenmaal met pensioen bent, dan kan je niets meer aan je inkomsten veranderen. Dan is het te laat. Daarom is het goed om zo nu en dan na te denken over je pensioen. Grote life-events als trouwen, samenwonen, een huis kopen en van baan wisselen zijn momenten om er in ieder geval bij stil te staan. Wist je bijvoorbeeld dat je pensioenregeling vaak ook iets regelt voor je nabestaanden als jij komt te overlijden? Dat gebeurt alleen niet automatisch: je partner moet wel aangemeld zijn!

En heb je enig idee hoeveel je krijgt als je met pensioen gaat en of je hiermee het leven kan leiden dat je wilt? Via ons (de organisatie) wordt voorzien in een gedeeltelijke voortzetting van je inkomsten als je met pensioen gaat. Jij betaalt hiervoor premie, zie je loonstrook, en wij betalen het andere deel. Dat zie je niet op je loonstrook. We vinden het belangrijk dat je weet wat je hiervoor krijgt. En of dit voldoende is, dat je zelf mogelijk nog iets moet of wilt regelen, en dat je beseft dat je financiële situatie verandert. Dat je voorbereid bent op de toekomst: op je pensioen en andere grote life-events.

Daarom sluiten wij ons aan bij de Pensioen3Daagse. De P3D is een initiatief van Wijzer in geldzaken; overal in het land wordt door diverse organisaties gedurende deze drie dagen aandacht geschonken aan pensioen. Wij doen dat door deze presentatie te geven. We zullen ingaan op de inkomsten die je allemaal kunt hebben als je met pensioen gaat en kort aangeven waarom het belangrijk is om op diverse momenten in je leven even stil te staan bij je pensioen.

Wist je dat?

[Plaats hier]
[uw logo]

Bijna driekwart neemt nu al maatregelen om na pensionering te blijven leven zoals nu

72% wil voor de ACW-leeftijd stoppen met werken

Bij een huwelijk denken minder mensen aan de gevolgen voor hun pensioen dan na een overlijden

wijzeringeldzaken.nl

Wist je dat?

Wijzer in geldzaken houdt ieder jaar een onderzoek onder de beroepsbevolking om het pensioengedrag, de houding en kennis te meten. Een paar uitkomsten waarvan ik ook benieuwd ben hoe dat bij jullie zit.

[klik] Driekwart neemt nu al financiële maatregelen met het oog op het pensioen

Driekwart van de ondervraagden heeft al één of meerdere maatregelen genomen om na pensionering te kunnen blijven leven zoals nu. Vaak gaat het om een spaarrekening of deposito, of vermogen opbouwen via de eigen woning of aflossen van de hypotheek.

Wist je dat?

[Plaats hier]
[uw logo]

Bijna **driekwart** neemt nu al maatregelen om na pensionering te blijven leven zoals nu.

72% wil voor de AOW-leeftijd stoppen met werken.

Bij een **huwelijk** denken minder mensen aan de **gevolgen** voor hun pensioen dan na een **overlijden**.

wijzeringeldzaken.nl

[klik] 72% van de ondervraagden wil graag eerder dan de AOW-leeftijd stoppen met werken.

De AOW-leeftijd ligt voor veel ondervraagden hoger dan verwacht. Maar liefst 72% geeft dan ook aan dat zij graag eerder willen stoppen met werken dan de AOW-leeftijd. Willen en doen is het niet hetzelfde. Veel mensen die aangeven eerder te willen stoppen, werken toch vaak door tot de AOW-leeftijd. Mogelijk werken zij wel minder uren.

Wist je dat?

[Plaats hier]
[uw logo]

Bijna **driekwart** neemt nu al maatregelen om na pensionering te blijven leven zoals nu.

72% wil voor de AOW-leeftijd stoppen met werken.

Bij een **huwelijk** denken minder mensen aan de **gevolgen** voor hun pensioen dan na een **overlijden**.

wijzeringeldzaken.nl

[klik] Bij een huwelijk denken minder mensen aan de gevolgen voor hun pensioen dan na een overlijden.

Life-events als overlijden, trouwen en kinderen krijgen kunnen invloed hebben op de financiële situatie na pensionering. De meeste ondervraagden zijn zich hiervan goed of tenminste globaal bewust. Echter wanneer die situatie zich ook daadwerkelijk voordoet, houdt de meerderheid toch geen rekening met met de mogelijke gevolgen voor de pensionering. Vooral bij positieve gebeurtenissen als het krijgen van kinderen en trouwen/samenwonen, wordt nauwelijks rekening gehouden met de gevolgen voor de financiële situatie na pensionering. Bij negatieve gebeurtenissen als overlijden of arbeidsongeschiktheid houdt men vaker rekening met de gevolgen en wint men vaker informatie in.

De pensioenschip van 5
Beter inzicht in de inkomsten en uitgaven voor later

(Hoezeer speelt af)

PENSIOEN 3
Wijzer in geldzaken

ADONISIA KUBASO

wijzeringeldzaken.nl

FILM

De pensioenschip van vijf

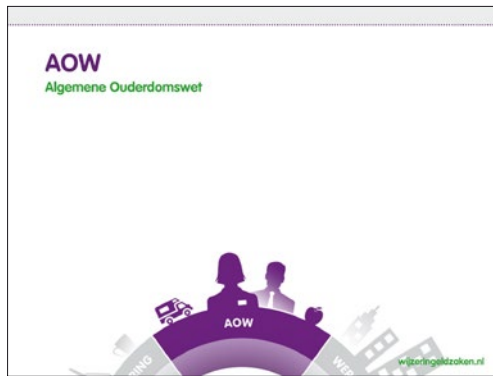
Hier zien jullie de Pensioenschip van 5, à la de voedingsschip van vijf. Het ziet toe op alle inkomstenbronnen als je met pensioen gaat: overheidsuitkering, werknemerspensioen, eigen (fiscaal gunstige) pensioenvoorzieningen, ander vermogen en inkomsten uit werk. Deze elementen vormen samen met je uitgaven je huishoudboekje als je met pensioen bent.

Naast inkomsten als je met pensioen gaat, gaat het ook over inkomen op het moment dat jij of je partner zou komen te overlijden. Dat lijkt misschien een wat vreemde eend in de bijt, maar veel pensioenregelingen geven een uitkering voor je nabestaanden. Een belangrijke (arbeids)voorwaarde dus. En daarom belangrijk om bij stil te staan.

We zullen al deze schijven doorlopen in deze presentatie. Hier alvast een korte introductie.

Info voor presentator

Er is niet gekozen voor de drie pensioenpijlers, omdat die indeling minder volledig is. Bovendien is het voor de gemiddelde consument toch geen bekende indeling.

AOW

Op het moment dat je de AOW-leeftijd hebt bereikt, dan krijg je een uitkering van de overheid. Dat heet de AOW-uitkering (Algemene Ouderdomswet). Het wordt opgebouwd in de 50 jaar voordat je de uitkering krijgt. Iedere jaar bouw je 2% op. Je moet hiervoor wel in Nederland wonen. Als je in het buitenland woont en werkt, dan bouw je over die jaren geen AOW op. Voor ieder jaar wordt 2% in mindering gebracht op je uitkering. Een uitzondering geldt als je gedetacheerd bent (geweest). Dat is een van de uitzonderingen. Studeren is een andere. Wonen in Nederland, maar werken over de grens is ook een uitzondering. Neem zekerheidshalve contact op met de SVB (Sociale Verzekeringsbank, www.svb.nl) om te vragen hoe het voor jou zit.

Heb je bijvoorbeeld 10 jaar in België gewoond en gewerkt, dan krijg je $10 * 2\% = 20\%$ minder AOW uitgekeerd op het moment dat je de AOW-leeftijd hebt bereikt. Maar mogelijk krijg je dan wel een vergelijkbare uitkering van de Belgische overheid.

We hebben zojuist al besproken dat de AOW-leeftijd stijgt.

Hier zie je de huidige AOW-bedragen ± € 1.114,62 (met heffingskorting) als je alleenstaand bent en € 768,71 (met heffingskorting) als je samenwoont. Deze bedragen zijn per persoon netto (dus krijg je op je bankrekening gestort).

Info voor presentator

De bedragen zijn netto weergegeven. Hierbij is de heffingskorting, een voor iedereen die belastingplichtig is geldende belastingkorting, toegepast. Als je werknemers in de hogere belastingschijven zitten, dan kan het voor hen passender zijn om de heffingskorting toe te laten passen bij uitkering van jullie pensioen en niet bij de AOW-uitkering. De hoogte van de netto AOW-uitkering zal dan dus lager zijn (en jullie pensioenuitkering hoger). Het is zaak dat werknemers zich hierin verdiepen voordat het pensioen ingaat.

Info voor presentator

Het halfwezenpensioen (uitkering voor jongeren als één van beide ouders is overleden) is vervallen met ingang van 1 oktober 2013. Zowel voor bestaande als nieuwe gevallen. Sommige pensioenregelingen kennen de mogelijkheid om je bij te verzekeren als je geen recht hebt op een ANW-uitkering dan wel hebben dit automatisch bijverzekerd (ook wel ANW-hiaat genoemd). Als dat zo is, dan kan dat hier benoemd worden.

JouwAOWleeftijd.nl
De tool om je AOW-leeftijd te berekenen

In de komende jaren gaat de AOW-leeftijd in stappen omhoog naar 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. Vanaf 2022 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting.

Bereken wat jouw AOW-leeftijd is.

Voorbeeld: Anne • Geboortedatum: 30-05-1979

Resultaat

Je krijgt waarschijnlijk AOW vanaf: **30-05-2049**
Jouw leeftijd is dan: **70 jaar en 0 maanden**

Geboortedatum: 30-05-1979

[Terug](#)

wijzingszaken.nl

JouwAOWleeftijd.nl

Weet jij wanneer je recht hebt op de AOW-uitkering, de overheidsuitkering? Wie denkt 65 jaar? Wie denkt 67 jaar? Wie denkt 70 jaar?

Ik kan jullie zo niet zeggen of dit goed is. Het hangt af van je leeftijd. Hoe jonger je bent, hoe later je recht hebt op de AOW, het overheidspensioen. Je kunt het zelf berekenen. Zie als voorbeeld Anne en Hans.

Anne is geboren op 30 mei 1979. Anne vult haar geboortedatum in en krijgt dan te zien dat ze als ze 70 jaar en 0 maanden is, ze voor het eerst AOW krijgt. Ben je jonger dan Anne dan krijg je de uitkering pas op nog latere leeftijd. Ben je ouder dan Anne, dan krijg je de AOW eerder.

Zie Hans. Hans is geboren op 28 november 1956. Hij krijgt de AOW al als hij 67 jaar en 3 maanden is. Maar Hans heeft waarschijnlijk altijd gedacht dat hij de AOW zou krijgen op het moment dat hij 65 wordt en dan dus zou kunnen stoppen met werken. Dit betekent dat hij moet nagaan of hij voldoende inkomsten heeft voor die 27 maanden of misschien toch langer moet doorwerken.

Wil je weten wat jouw AOW-leeftijd is? vul het nu in op www.jouwAOWleeftijd.nl.

Interactie met de zaal: Voor wie valt het mee? Wie valt het tegen?

Info voor presentator

Het gaat hier om de AOW-leeftijd. De pensioenrichtleeftijd is op 68 jaar gesteld. Hoe gaan jullie hiermee om? Je kunt er ook voor kiezen om dit later toe te lichten, als meer informatie wordt gegeven over jullie werknemerspensioen.

Zoals ook vermeld in de presentatie: de AOW-leeftijd gaat in stappen omhoog. Vanaf 2022 is de AOW-leeftijd afhankelijk van de levensverwachting. In de tool zijn de huidige levensverwachtingcijfers al verwerkt. Het kan zijn dat de levensverwachting iets wijzigt in de loop der jaren en de uiteindelijke leeftijd daarom iets afwijkt de een of andere kant op. Hoe jonger je werknemer, hoe groter deze kans.

JouwAOWleeftijd.nl
De tool om je AOW-leeftijd te berekenen

In de komende jaren gaat de AOW-leeftijd in stappen omhoog naar 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. Vanaf 2022 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting.

Bereken wat jouw AOW-leeftijd is.

Voorbeeld: Anne • Geboortedatum: 30-05-1979 Voorbeeld: Hans • Geboortedatum: 28-11-1956

Resultaat

Je krijgt waarschijnlijk AOW vanaf: **30-05-2049**
Jouw leeftijd is dan: **70 jaar en 0 maanden**

Geboortedatum: 30-05-1979

[Terug](#)

Resultaat

Je krijgt waarschijnlijk AOW vanaf: **28-02-2024**
Jouw leeftijd is dan: **67 jaar en 3 maanden**

Geboortedatum: 28-11-1956

[Terug](#)

wijzingszaken.nl

Werknemerspensioen

Het pensioen dat je opbouwt via ons en mogelijk eerdere werkgevers wordt ook wel het werknemerspensioen genoemd. Dit is een aanvulling op je AOW-uitkering en bij jouw overlijden voor je partner op de eventuele ANW-uitkering. Wij ([de organisatie](#)) betalen maandelijks een bijdrage voor hieraan en jij betaalt ook. Jouw afdracht kan je zien op je loonstrookje.

Het werknemerspensioen bestaat uit een aantal onderdelen. Ik zal ze hier een voor een kort behandelen.

Info voor presentator

De volgende slide biedt ruimte om gedetailleerder in te gaan op jullie regeling. Wij adviseren om ook bij de behandeling van deze slide reeds informatie over jullie regeling te geven.

[klik] Ouderdomspensioen

Het ouderdomspensioen is het pensioen waaraan mensen meestal denken bij het werknemerspensioen. Dit is het pensioen dat je uitgekeerd krijgt als je met pensioen gaat. Vanaf 2018 is dit 68 jaar, maar mogelijk wordt de aanvangsleeftijd gekoppeld aan de AOW-leeftijd. [Weet je meer over jullie regeling, dan graag hier aangeven.](#) Je ontvangt het tot aan je overlijden. Het wordt uitgekeerd door de pensioenuitvoerder ([pensioenfonds of verzekeraar](#)). De pensioenuitvoerder krijgt periodiek geld van jou en ons (de werkgever) en zorgt ervoor dat er op het moment dat jij met pensioen gaat voldoende geld is om jouw uitkering uit te keren.

[klik] Nabestaandenspensioen

Het nabestaandenspensioen is een uitkering aan je partner, kinderen en eventueel ex-partner als jij komt te overlijden. Andere termen die je weleens hoort zijn partnerpensioen en (half)wezenpensioen. Het nabestaandenspensioen is de overkoepelende term. ([Hier graag aangeven of nabestaandenspensioen verzekerd is.](#))

Nabestaandenspensioen is **niet** geregeld:

Check of je nabestaandenspensioen hebt opgebouwd bij vorige werkgevers en breng in kaart hoe je je gezin achterlaat mocht je komen te overlijden. Bedenk dat de vaste lasten niet automatisch dalen (woonlasten, kosten kinderen etc). Het is verstandig om hetzelfde plaatje te maken voor het geval jouw partner overlijdt.

Nabestaandenspensioen is **wel** in voorzien:

De hoogte van de uitkering is, zolang je in dienst bent, afhankelijk van het te bereiken ouderdomspensioen, dus niet van wat je hebt opgebouwd op het moment van overlijden. Je partner krijgt dan een bepaald percentage hiervan [Graag aangeven hoe dit bij jullie geregeld is. Geef aan of aanmelding van de partner bij jullie regeling noodzakelijk is.](#) Let op: het is altijd minder dan het inkomen wat je nu verdient!

Alleen als jullie pensioenvoorziening een regeling voor de ANW-hiaat kent:

Het is mogelijk om bij onze pensioenuitvoerder je bij te verzekeren ingeval je partner geen recht heeft op een ANW-uitkering. Of: bij ons pensioen zijn jullie automatisch bijverzekerd voor het geval je partner geen recht heeft op een ANW-uitkering.

Info voor presentator

Zie eerder: het ANW-hiaat. Het kan zijn dat jullie verzekering andere kenmerken heeft: bijvoorbeeld niet in plaats van een ANW-uitkering maar een aanvulling daarop.

Vaak heeft een kind van een overleden ouder tot hij/zij volwassen is ook recht op een uitkering. De voorwaarden en hoogte verschillen per pensioenregeling. **Graag toelichten hoe dit bij jullie is.**

[klik] Na verschijning 'Groene blok':

Het recht op nabestaandenspensioen kan vervallen bijvoorbeeld bij het einde van je dienstverband. De reden hiervoor maakt niet uit. Het kan ook vervallen als jij met pensioen gaat.

Graag aangeven wat bij jullie het geval is.

Om recht te hebben op het nabestaandenspensioen is het belangrijk om je partner aan te melden bij onze pensioenuitvoerder. Check of dit gebeurd is. Vergeet dit niet, anders heeft je partner geen recht op een uitkering mocht jou iets overkomen. **Graag hier aangeven of gehuwden automatisch worden aangemeld, en welk beleid jullie hebben t.a.v. samenwonende partners (moeten ze bepaald aantal jaar samen zijn? Moet er een samenlevingscontract zijn? etc.)**

[klik] Arbeidsongeschiktheidspensioen

Je kunt tot slot ook via je werknemerspensioenen een aanvulling krijgen op de overheidsuitkering (WIA/WAO) als je onverhoopt arbeidsongeschikt raakt. Dit is wel een uitzondering.

Vaker komt voor dat de opbouw van het ouderdomspensioen wordt voortgezet zonder dat jij, de werknemer, hieraan hoeft bij te dragen. Normaal gesproken zou deze opbouw stoppen: je werkt immers niet meer. Ben je gedeeltelijk arbeidsongeschikt, dan gelden uiteenlopende regelingen. **Graag aangeven of jullie pensioenregeling iets biedt in geval van arbeidsongeschiktheid.**

Onze regeling

- Wat valt er wel onder de pensioenregeling en wat niet?
- Hoeveel premie betaalt de medewerker en hoeveel de werkgever?
- Is het een middelloon- of eindloonregeling?
- Blijft het nabestaanden pensioen behouden als je weggaat of na ontslag?
- Is het mogelijk om extra pensioen op te bouwen?
- Moet een eventuele partner worden aangemeld?
- Voor een overzicht van je pensioen kun je naar de 'Mijn omgeving'.
- Voor een totaaloverzicht naar MijnPensioenOverzicht.nl

wijzeringelddzaken.nl

Onze regeling

Info voor presentator

Deze slide is facultatief. Hier is ruimte om verder in te gaan op jullie regeling en eventueel op de recente wijzigingen. Je zou door middel van een (reken)voorbeeld kunnen illustreren hoe jullie regeling eruit ziet voor alle drie de onderdelen (ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen, arbeidsongeschiktheid). Wat betekent een lagere opbouw voor de werknemers? Gaan ze maandelijks minder pensioen afdragen? Krijgen zij en hun nabestaanden een lagere pensioenuitkering? Als je de slide niet wilt gebruiken dan kan deze vooraf weggehaald worden.

Lijfrente

Een aanvulling op je pensioen

Lijfrente ea

Naast de overheidsuitkeringen (AOW/ANW) en het werknemerspensioen heb je eventueel zelf nog een uitkering geregeld voor jezelf bij pensionering of je achterblijvende partner en kinderen bij jouw overlijden. Je kunt misschien bijsparen via je werknemerspensioen of je hebt andere producten afgesloten speciaal voor je pensioen of voor je nabestaanden bij jouw overlijden.

Je kunt dan denken aan een lijfrenteverzekering, koopsompolis of geblokkeerde (niet vrij opneembare) spaarrekening. Je spaart of verzekert dan voor een bepaald bedrag met ingang van je pensionering. Van dat bedrag koop je een maandelijkse uitkering bij een verzekeraar voor een aantal jaren of je hele leven lang.

Daarnaast kan je een uitkering aan je partner en/of kinderen verzekeren bij jouw overlijden. Je kunt ook regelen dat een deel van de hypotheek wordt afbetaald bij jouw overlijden, met als gevolg dat de woonlasten en de maandelijkse uitgaven afnemen voor je partner.

Onder bepaalde voorwaarden is een aantal van deze financiële producten fiscaal gunstig. Je kunt de premie of inleg dan aftrekken van je inkomstenbelasting, maar jij of je nabestaanden moeten wel betalen over de uitkering.

Je pensioenuitvoerder en een financieel adviseur kunnen je hier verder over inlichten.

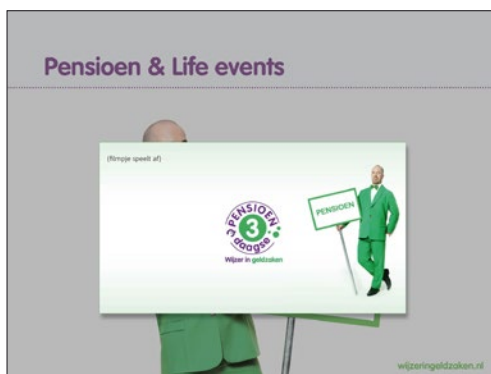
Overig vermogen

Misschien heb je als je met pensioen gaat nog spaargeld waar je een beroep op kunt doen. Dit kan zijn in de vorm van geld op een bankrekening. Het kan ook wat meer ‘verstoppt’ vermogen zijn als een kostbaar schilderij of overwaarde op je huis doordat je je hypotheek (deels) hebt afgelost of je woning meer waard is geworden (als je je huis al wat langer geleden hebt gekocht). Dit laatste is overigens onzeker vermogen: je huis kan ook weer minder waard worden. Denk hier alvast over na als je een huis gaat kopen of een aflossingsvrije hypotheek hebt.

Werk na pensionering

De laatste schijf uit de Pensioenschijf van vijf bestaat uit inkomsten die je krijgt uit werkzaamheden na je pensionering. Je kunt (in deeltijd) blijven doorwerken, mits de werkgever dat toestaat.

FILM

Pensioen & Life events

Dit filmpje geeft een korte introductie van life events en de rol van pensioen daarbij. De volgende slide gaat er uitgebreider op in.

Levensweg

Je pensioen lijkt ver weg, maar blijkt toch al eerder relevant. We hebben het in deze presentatie al gehad over het nabestaandenpensioen, het pensioen voor je partner en kinderen als jij komt te overlijden. En andersom. Maar er zijn meer life events, levensgebeurtenissen, waarbij het goed is om ook even over je pensioen na te denken en eventueel iets voor te regelen. We lopen ze hier na.

[klik] Werk:

Je zult tijdens je leven waarschijnlijk één of meerdere keren van baan wisselen, misschien een tijdje zonder werk zitten, naar het buitenland gaan, of er voor kiezen om voor jezelf te beginnen. Met pech raak je arbeidsongeschikt. Allemaal momenten om je te verdiepen in je pensioen. Wat betekent dit voor je opbouw, voor als je met pensioen gaat? Wat wordt er voor je geregeld en voldoet dit? Moet je je pensioen van je oude werkgever meenemen naar je nieuwe? Een pensioengat, hoe erg is dat gelet op jouw uitgaven en wensen als je met pensioen gaat?

Is er iets geregeld voor je nabestaanden als jij komt te overlijden? Geldt de regeling van je oude werkgever nog of is er nu niets meer voor hen geregeld?

[klik] Wonen:

Je gaat zelfstandig wonen en waarschijnlijk op een gegeven moment voor een langere periode ergens wonen. Kies je voor huur of koop? Besef dat je de huur ook nog moet betalen als je met pensioen bent, de huur vaak periodiek wordt verhoogd en je inkomsten veelal lager zijn als je met pensioen bent. Tegelijkertijd: je moet een hypotheek wel kunnen dragen, net als de onderhoudskosten. Je kunt je hypotheek wel aflossen, zodat je woonlasten een stuk lager zijn als je met pensioen gaat. En als je je huis verkoopt dan heb je er een mooie spaarpot erbij.

Let op: Bedenk dat de hypotheekrenteaftrek na 30 jaar stopt. Je kunt dan opeens te maken krijgen met een stuk hogere woonlasten! Vergeet ook niet als je nu een geheel of gedeeltelijke aflossingsvrije hypotheek hebt dat je je hypotheek eens zult moeten afbetalen.

[klik] Samenwonen/trouwen:

Als je gaat samenwonen, meld dan je partner aan bij je pensioenuitvoerder, zodat hij of zij aanspraak krijgt op nabestaandenpensioen als je komt te overlijden. Ga je trouwen, dan wordt dit soms automatisch geregeld. Vanaf nu bouw je min of meer pensioen op voor jullie tweeën. Dit heeft gevolgen voor als je uit elkaar gaat, maar ook als je overlijdt. Verevening van ouderdomspensioen speelt niet bij ongehuwd samenwonenden die uit elkaar gaan.

Let op: heb je eerder een pensioenpartner gehad en ga je opnieuw samenwonen of trouwen? Dan kan dit betekenen dat je nieuwe partner een lagere uitkering krijgt, mocht jij komen te overlijden omdat een deel naar je ex gaat. Is wat overblijft voldoende? En hetzelfde natuurlijk andersom als jouw partner komt te overlijden.

[klik] Uit elkaar gaan/ scheiding:

Als je uit elkaar gaat, dan gaat een deel van het ouderdomspensioen dat je hebt opgebouwd naar je ex-partner. En dit geldt natuurlijk ook andersom. Dit heet verevenen. Dit kan veel verschil maken als je lang samen bent geweest en een groot inkomensverschil had, maar ook weinig zijn als jullie min of meer dezelfde pensioenopbouw hadden. Heb je samengewoond zonder huwelijk of geregistreerd partnerschap? Dan heb je hier niet automatisch recht op, tenzij je dit anders geregeld hebt in je samenlevingsovereenkomst. Misschien wil je hier andere afspraken over maken. Maak dit dan onderdeel van de financiële afhandeling van je scheiding. Krijg je alimentatie van je ex-partner en is dat een belangrijke inkomstenbron? Hoe kom je rond als je ex komt te overlijden?

[klik] Arbeidsongeschikt raken:

Als je arbeidsongeschikt raakt, heeft dat gevolgen voor je pensioenopbouw. Vaak loopt je pensioenopbouw wel (voor een deel) door. Soms is er ook een arbeidsongeschiktheidspensioen geregeld.

[klik] Met pensioen gaan:

En dan breekt het moment aan waar velen van jullie aan zullen denken bij pensioen: het met pensioen gaan. We hebben deze presentatie besproken waar je pensioeninkomsten allemaal uit kunnen bestaan. Je kunt hier niet zoveel meer aan doen, behalve blijven werken. Ook kun je soms variëren met de hoogte van je ouderdomspensioenuitkering door de pensioenjaren heen. Hoe verhoudt dit zich tot je verwachte uitgaven? Denk hier tijdig over na.

[klik] Overlijden:

Hopelijk volgen jullie dit levenspad en kunnen jullie eerst een tijd van jullie pensioen genieten. Het kan helaas ook eerder zijn, terwijl je kinderen nog in huis zijn of studeren, je woonlasten hoog zijn etc. In alle gevallen geldt de vraag: welke inkomsten heeft je partner als jij komt te overlijden? Kan hij of zij nog goed rondkomen? De uitgaven zullen niet opeens drastisch dalen en de ander verliest wel een bron van inkomen. Dat is zeker merkbaar als de overledene de kostwinner was. En hoe blijf jijzelf achter als je partner overlijdt?

Info voor presentator

Je kunt het interactiever maken door te inventariseren welke life-events mensen zelf al hebben meegemaakt: hoeveel mensen zijn al van baan gewisseld? Wie is gescheiden? Wie heeft er een huurhuis? Wie heeft nagedacht over zijn of haar pensioen bij het kopen van een huis? Wie heeft al een (globaal) overzicht van zijn huishoudboekje als hij met pensioen gaat? Overweegt iemand om te blijven werken na de pensioenleeftijd?

Mijn pensioenoverzicht.nl

(Klik op de afbeelding)

wijzeringeldzaken.nl

FILM

Mijnpensioenoverzicht.nl

We hebben nu de vijf pensioenschijven besproken. Je bent hopelijk nieuwsgierig geworden naar je eigen situatie als je met pensioen gaat of als je komt te overlijden (of als je partner overlijdt). Je kunt hiervoor meerdere bronnen raadplegen. Zo is er de website www.mijnpensioenoverzicht.nl. Daar kun je je AOW-recht en je werknemerspensioen raadplegen. Ook de pensioenopbouw bij eerdere werkgevers vind je hier terug.

Mocht je eerder een pensioenpartner hebben gehad, kun je hier zien hoeveel je tzt afdraagt aan je ex. Echter niet hoeveel je ontvangt.

Meer gedetailleerde informatie over je pensioenregeling kun je vinden op je jaarlijkse UPO (uniform pensioenoverzicht) en via de website van je pensioenuitvoerder. Je kunt deze laatste natuurlijk ook bellen of het aan mij/je werkgever vragen.

Heb je interesse om zelf bij te sparen voor je pensioen of nabestaanden, raadpleeg dan een financieel adviseur of meerdere aanbieders van dergelijke pensioenproducten.

Uitgaven

Heb jij het goed voor elkaar?

wijzeringeldzaken.nl

Uitgaven

Het is raadzaam om in kaart te brengen of de inkomsten en uitgaven in evenwicht zijn als je met pensioen gaat. Breng in kaart hoe je woonlasten dan zijn. Heb je een huurwoning? Dan weet je dat je huur zult blijven betalen en dat het bedrag dat je maandelijks betaalt vermoedelijk alleen maar zal stijgen. Heb je een koopwoning? Dan is relevant welke hypotheekvorm je hebt. Betaal je af? Wanneer is je hypotheek afbetaald? Heb je nog recht op hypotheekaf trek (en houd er rekening mee dat die waarschijnlijk wel lager is omdat de belastingdruk lager is als je met pensioen bent)? Bespreek met je hypotheekverstrekker of je financieel adviseur wat eventueel mogelijkheden zijn.

Heb je kinderen? Waarschijnlijk heb je nu kosten voor hen die je straks niet meer maakt, bijvoorbeeld studie- en inwoonkosten?

Zorgkosten. Het is lastig om in te schatten op welk moment je hiervoor geld nodig hebt, maar het is misschien wel een prettige gedachte om wat geld achter de hand te hebben voor het geval je ziek wordt. Misschien weet je wel al meer over ziektekosten. Hou hier dan rekening mee.

Als je voornemens bent om tijdens je pensioen veel activiteiten te gaan ondernemen die geld kosten, dan is het goed om te checken of je dat wel kunt betalen.

(Bijna) met pensioen

Dank voor de aandacht!

- Contactgegevens pensioenfonds/verzekeraar
- www.ditkunjijdoenvoorjouwpensioen.nl
- www.mijnpensioenoverzicht.nl
- Wijzeringeldzaken.nl

Einde

LET OP! Deze slide kan door jullie zelf worden aangevuld

Wil je meer weten over bepaalde onderwerpen uit deze presentatie of een handige checklist bij een van de besproken life events die van invloed kunnen zijn op jouw pensioen, ga dan naar *Wijzeringeldzaken.nl*. Ook kun daar aan de hand van je eigen kenmerken nagaan wat voor jou nu relevant is.

Info voor presentator

Het zou mooi zijn als jullie deze laatste tool ook zelf actief willen verspreiden, per mail of intranet. Geef dat hier dan graag aan. www.ditkunjijdoenvoorjouwpensioen.nl

